

**Stanovisko hlavného kontrolóra k rozpočtu mesta na rok 2021
a k viacročnému rozpočtu na roky 2022 – 2023**

Podľa par. 18f, odsek 1, písm. c) zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov

predkladám

stanovisko k rozpočtu mesta na rok 2021 a k viacročnému rozpočtu na roky 2021 – 2023.

Rozpočet mesta na rok 2021 je trinásť krát vytvorený ako programový rozpočet a sedemnásť krát spracovaný podľa pravidiel rozpočtovej decentralizácie. Účelom programového rozpočtu je stanoviť v určených programoch činnosti mesta a záväzky vymenovaných mestských právnických osôb a mestského zastupiteľstva, ktoré má mesto a uvedené osoby povinnosť a záujem plniť.

Takto spracovaný rozpočet, v ktorom sú vecne a finančne vyjadrené zámery mesta má kvalitnú informačnú funkciu a súčasne je základom pre plánovanie výdavkov v roku 2021 a v strednodobom časovom horizonte s možnosťou konfrontovať plány mesta so skutočnosťou a zabezpečuje posudzovanie výkonnosti mesta v jednotlivých činnostiach.

Programový rozpočet je v štruktúre, ktorá je tvorená 15 programami – hlavnými kompetenčnými a záujmovými oblasťami. V rámci tejto programovej štruktúry mesto naďalej povinne dodržiava a teda aj programuje výdavky podľa ekonomickej klasifikácie v členení na bežné a kapitálové výdavky a je mestským nástrojom finančného riadenia chodu mesta.

1. Súlad rozpočtu mesta so zákonmi SR :

Predložený návrh rozpočtu je v súlade s platnou legislatívou, ktorá určuje pravidlá tvorby a obsah rozpočtu mesta a to hlavne:

- zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení
- zákon č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy
- zákon č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy
- zákon č. 493/2011 Z. z. o rozpočtovej zodpovednosti.

Návrh rozpočtu zohľadňuje aj ustanovenia zákonov súvisiacich a upravujúcich postup mesta pri jeho hospodárení:

- č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálny odpad a drobné stavebné odpady v z. n. p.
- č. 564/2004 Z. z. o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmov územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z. n. p., na základe ktorého v súlade s § 2 predmetného zákona výnos dane z príjmov fyzických osôb bude aj v budúcom rozpočtovom roku príjmom rozpočtov obcí vo výške 70 %, čo je z hľadiska financovania samospráv stabilizujúcim zdrojom príjmov a ktorý má slúžiť na úhradu

základnej prevádzky mesta a rozvoj poskytovaných služieb. č. 597/2003 Z. z. o financovaní základných škôl, stredných škôl a školských zariadení v z. n. p.

- č. 597/2003 Z. z. o financovaní škôl a nariadení vlády upravujúcich rozpis financií zo štátneho rozpočtu pre školy,
- Opatrenie MF SR č. MF/010175/2004 – 42 zo dňa 08.12.2004 v znení zmien a doplnkov, ktorým sa stanovuje druhová klasifikácia a ekonomická klasifikácia rozpočtovej klasifikácie
- Zásady hospodárenia a nakladania s majetkom mesta
- ostatné súvisiace právne normy súvisiace s hospodárením miest v oblasti ich príjmov a výdavkov.

2. Súlad so všeobecne záväznými nariadeniami obce a ostatnými finančnými nástrojmi

Návrh rozpočtu je spracovaný v súlade so všeobecne záväznými nariadeniami mesta, hlavne sú v ňom vyjadrené finančné účinky platných VZN mesta o miestnych daniach, o sociálnych službách, o určení výšky finančných prostriedkov určených na prevádzku a mzdy na žiaka mestských škôl a školských zariadení a o miestnom poplatku za KO a DSO. Taktiež v príjmoch a vo výdavkoch sú akceptované a navrhnuté položky, ktoré vychádzajú z ustanovení platných sadzieb poplatkov, cenových ustanovení mestských organizácií a platných zmluvných obchodných vzťahov mesta. Uvedené právne predpisy tiež značnou mierou ovplyvňujú rozpočet mesta.

3. Dodržanie informačnej povinnosti zo strany mesta

Návrh rozpočtu je zverejnený v obci obvyklým spôsobom na úradnej tabuli mesta a na internetovej stránke mesta v zákonom stanovenej lehote, t. j. najmenej 15 dní pred jeho schválením v súlade s § 9 ods. 3 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v z. n. p. Návrh rozpočtu je spracovaný podrobne a s komentárom, čo zabezpečuje transparentnosť použitia prostriedkov mesta a otvorene a pravdivo zobrazuje použitie a stav mestských financií.

4. Metodická správnosť predloženého návrhu rozpočtu

Návrh rozpočtu bol spracovaný a ďalej bude čiastočne rozpisovaný podľa rozpočtovej klasifikácie v súlade s Opatrením MF SR č. MF/010175/2004-42, ktorým sa ustanovuje druhová, organizačná a ekonomická klasifikácia rozpočtovej klasifikácie, ktorá je záväzná pri zostavovaní rozpočtov územnej samosprávy.

Návrh rozpočtu vychádza z doteraz platných a pripravovaných východísk rozpočtu verejnej správy na rok 2021 a z vývoja hospodárenia mesta v roku 2020 a v predchádzajúcich rokoch. Návrh rozpočtu je spracovaný pred schválením rozpočtu verejnej správy NR SR na roky 2021 – 2023. Prijatie takto navrhnutého rozpočtu do 31. 12. 2020 je potrebné z dôvodu plnenia naplánovaných programov, čo neprijatím rozpočtu a hospodárením podľa pravidiel rozpočtového provizória by bolo možné iba obmedzene.

Návrh rozpočtu je vypracovaný na základe návrhu rozpočtu štátu na roky 2021 až 2023 pripravovaného vládou SR, analýz bežne dostupných účtovných a rozpočtových podkladov, prognóz mestských a štátnych ukazovateľov a ďalších verejne dostupných informácií a iných právnych dokumentov napr. pripravovaná kolektívna zmluva verejnej správy na rok 2021 atď. Aktuálna prognóza na roky 2021 až 2023 zohľadňuje, okrem makroekonomického rámca a

platnej legislatívy hlavne vplyv zmien realizovaných vládou SR v roku 2020 / zmena NČZD, výška min. mzdy atď./ ktorých vplyv je pre rok 2021 vyčísliteľný.

Viacročný rozpočet na roky 2021 – 2023 je v súlade s § 10 ods. 3 až 7 zákona č.583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z. n. p. vnútorne členený na:

- a) bežný rozpočet, t. j. bežné príjmy a bežné výdavky,
- b) kapitálový rozpočet, t. j. kapitálové príjmy a kapitálové výdavky,
- c) príjmové a výdavkové finančné operácie.

Vo viacročnom rozpočte na roky 2021 – 2023 sú vyjadrené finančné vzťahy k ŠR v rámci financovania prenesených kompetencií štátu, finančné vzťahy k štátnym fondom, k zriadeným a založeným právnickým osobám a fyzickým osobám - podnikateľom a právnickým osobám, ktorým sa poskytujú prostriedky z rozpočtu.

5. Návrh rozpočtu

Príjmová časť rozpočtu vo výške 24.643.980.- € je vytvorená v súlade so zákonnými podmienkami určujúcimi miestne dane, rozpočtové určenie dane z príjmov a financovanie školstva. Ďalej jednotlivé položky príjmov obsahujú finančné povinnosti fyzických a právnických osôb ustanovené vo VZN a v interných predpisoch mesta. Bežné príjmy sú vyššie oproti roku 2020 o 66,2 tis. €, vyššie kapitálové príjmy sú rozpočtované o 430,9 tis. € a sú vrátane dotácií od štátu a podstatne vyššie sú tiež príjmové finančné operácie o 2,701 mil. €. Uvedený návrh príjmov je objektívnym odhadom predpokladanej úrovne, ktorú môže mesto dosiahnuť.

Bežné príjmy mesta sú navrhnuté vo výške 18.140.278,- €, čo vychádza z predpokladaného výberu daní štátom a mestom, výberu nedaňových príjmov z vlastníctva majetku mesta, správnych, ostatných poplatkov vyberaných za poskytované služby mestom a príjmov v oblasti sociálnej a školstva. Výška bežných príjmov v roku 2021 je spôsobená rozpočtovaním porovnateľných vlastných príjmov z dôvodu nezvyšovania daňových sadzieb mestom a to hlavne príjmov plynúcich z dane z príjmov fyzických osôb, miestnych daní a udržania úrovne vlastných príjmov. Odhad bežných príjmov na financovanie prenesených kompetencií v oblasti školstva je podľa platných pravidiel a obsahuje rozhodnutia štátu v tejto oblasti vo financovaní stravovania žiakov, počtu žiakov v školách. V tejto oblasti sa dajú očakávať zmeny v položkách spôsobené opatreniami štátu pri riešení pandémie covid.

Príjmy mesta z dotácií a príspevkov sú rozpočtované podľa nárokov mesta na výkon zmluvných povinností a výkon prenesených kompetencií zo štátu na mesto. Dôležité pre sociálnu oblasť je udržanie výšky dotácií na opatrované osoby v Zariadení pre seniorov a opatrovateľskej služby a Útulku pre občanov bez prístrešia, ktoré spôsobujú stratu v hospodárení mesta.

Kapitálové príjmy sú navrhnuté vo výške 1.556.570.- €, ktoré sú odhadom kúpnych cien mestom zatiaľ neurčeného predávaného majetku.

Veľkým pozitívom v oblasti rozpočtu je vysoký podiel dotácií na investície na výstavbu bytov, školských zariadení a technických prostriedkov.

Ostatné príjmy mesta sú rozpočtované na stabilných úrovniach bez podstatných záporných alebo kladných zmien.

Príjmy z finančných operácií sú rozpočtované vo výške 4.947.132.- €. Tieto príjmy z rezervného fondu vo výške 3,840 mil. € sú rozpočtované z dôvodu pokrytia investičných zámerov mesta a to výstavbu budov a infraštruktúry mesta. Použitie rezervného fondu v takej výške spôsobí jeho zníženie, ale potvrdzuje správnosť dlhodobého akumulovania zdrojov vo fonde na realizáciu stredne veľkých investícií, ktoré z prebytkov bežných rozpočtov v roku by bolo nemožné.

Celková navrhovaná úroveň príjmov vo výške 24.643.980 mil. € je dosiahnuteľná, avšak jej plnenie je ohrozené viacerými vnútornými a vonkajšími rizikami a to pre rok 2021 nepredvídateľnými dopadmi opatrení koronakrízy / zníženie príjmov uzatvorením prevádzok, športovísk a kultúrnych zariadení/, ktoré môžu vzniknúť opatreniami štátu alebo pohybom cien. Tieto riziká a ostatné neočakávané vplyvy môžu mať podstatný dopad na príjmovú časť rozpočtu mesta.

Celkovo úroveň bežných príjmov tvoriacich finančný základ a stabilitu rozpočtu a to vlastné príjmy, dotácie na školstvo a účelové dotácie, z ktorých musí mesto hospodáriť dosahuje výšku 18,1 mil. €, čo je oproti minulému roku 106,4 % umožňuje vytvoriť prebytok nad bežnými výdavkami iba vo výške 1,268 mil. €, čo je pre investičné a kapitálové potreby mesta nedostatočné, vzhľadom na potreby v starostlivosti o vlastný majetok, požiadavky občanov a neustále rastúce podmienky nových noriem a zákonov potvrdzuje, že obce a mestá majú trvalý nedostatok zdrojov pre svoje potreby a zdroje EÚ sú poskytované na rôzne účely a nie sú stabilným alebo systematickým zdrojom pre krytie potrieb samospráv ako sa v posledných rokoch potvrdilo.

Výdavková časť rozpočtu mesta vo výške 24.643.980.- € je vytvorená v programovom členení na 15 základných programov. Programové členenie je nezmenené a je spracované podľa doterajších skúseností a doporučení ministerstva financií SR. V štruktúre týchto programov sa vývoj mesta plánuje a rozpočtuje v strednodobých plánoch na obdobie troch rokov a hlavne v ročnom rozpočte. Výdavková časť obsahuje aj zámery a ciele, ktoré nie sú merateľnými a kvantifikovateľnými, ale ich plnenie si mesto plánuje. Programové zostavenie výdavkovej časti rozpočtu mesta je zamerané na splnenie stanovených cieľov v rôznych prijatých prioritách, ktoré si mesta určí.

Rozpočet **bežných výdavkov** je vo výške 16.872.406- €. Návrh rozpočtu bežných výdavkov pokrýva potreby mesta a príspevky jeho rozpočtovým a príspevkovým organizáciám. Výdavky rozpočtu sú navrhnuté podľa ekonomickej a funkčnej klasifikácie tak, že nedochádza k zásadným zmenám štruktúry a výšky jednotlivých druhov výdajov. Úroveň bežných výdavkov je navrhnutá hospodárne a efektívne, nové druhy výdavkov sú uvažované len na zber BR odpadu. Úroveň bežných výdavkov je rozpočtovaná na primeraný rast cien energií a iných základných tovarov a služieb. Rast výdavkov na mzdy realizovaný v minulých rokoch a z toho vyplývajúci rast odvodov spôsobil rast úrovne výdavkov všetkých programoch. Návrh rozpočtu obsahuje v časti opráv a údržby hlavne skvalitnenie dopravnej infraštruktúry a stavu nehnuteľného majetku mesta. Rast výdavkov je v 11 programoch mesta, u 4 programov je je odôvodnený pokles. Rozpočet výdavkov programu 9 – vzdelávanie je podielovo najväčšia časť výdavkov mesta. Do tejto časti rozpočtu mesto plánuje vložiť prostriedky z príspevkov štátu na prevádzkové a osobné náklady, nenormatívne príspevky a dotácie od štátu, vybrané vlastné príjmy v školstve a určeného podielu dane na originálne kompetencie. Výdaje školstva tvoria 7,7 mil. €, čo je 43,63 % rozpočtu mesta v bežných výdavkoch. Stanovenie ich limitov na mzdy a prevádzku v rozpočte je v oboch kompetenciách nižší ako v roku 2020 o 49,4 tis. €, čo zabezpečí plynulú prevádzku škôl. Viacero výdavkov na opravu a zhodnotenie škôl vykoná mesto aj priamo zo svojho rozpočtu.

Rozpočet **kapitálových výdavkov** vo výške 7,213 mil. € obsahuje výdaje na obnovu a rozvoj majetku.

Rozsah projektovej prípravy zabezpečuje vytvorenie a prípravu riešení investícií pre ďalšie obdobia a vychádza z návrhov spracovaných alebo plánovaných štúdií, kde sa pripraví dokumentácia na výstavbu mestského kúpaliska.

Z oblasti investícií sú to hlavne v programe 3 – Služby interné, realizácie rekonštrukcie budovy bývalých TSM a MIS, v programe 7 – výstavba komunikácií a verejného osvetlenia, v programe 13 - bývanie a 14 – sociálne služby. Ďalej je v kapitálovom rozpočte viacero výdavkov na výstavbu a zlepšenie mestskej infraštruktúry a stavu majetku.

Výdavky na finančné operácie sú rozpočtované vo výške 557,6 tis. - € len na splátky úverov prijatých mestom od ŠFRB na bytovú výstavbu, úveru na stavbu sociálneho zariadenia pre dôchodcov.

Rozpočet mesta pre roky 2022 -2023 obsahuje údaje o príjmoch, zámeroch a cieľoch na určené roky, ktoré sú stanovené len ako orientačné a sú vyjadrené len vo finančných hodnotách a budú zmenené podľa aktuálnych potrieb a záujmov mesta vyjadrených MsZ v rozpočte mesta pre jednotlivé roky. Tieto rozpočty sú spracované len ako nezáväzná predbežná odhady.

Záver a návrh hlavného kontrolóra

Hlavným kritériom pri príprave rozpočtu zostáva úspornosť výdavkovej časti bežného rozpočtu. Úspornosť bežných výdavkov znamená to, že mestský rozpočet podporuje a bude naďalej podporovať kapitálové výdavky úsporami na bežných výdavkoch prebytkom bežného rozpočtu a mesto sa priebežne usiluje o získanie ďalších nenávratných finančných zdrojov zo strany EÚ a aj s podporou štátu.

Z takto navrhnutého rozpočtu mesta sa opäť preukazuje, že mesto musí okrem pravidelnej hospodárnej investičnej činnosti a úsporou bežných výdavkov dlhodobo akumulovať zdroje na zabezpečenie realizácie väčších investičných projektov ako sú v návrhu rozpočtu a aj ako plánuje v dlhodobějších plánoch a zámeroch. Čerpania úspor vytvorených prebytkami hospodárenia v minulých rokoch v rezervnom fonde mesto môže začať realizovať väčšie investičné akcie v prospech občanov a na zveľadovanie majetku mesta.

Uvedený návrh rozpočtu je spracovaný bez obmedzení vo výdajovej časti vyplývajúcej z uplatňovania postupov Čl.5, ods.6, písm. d zákona č. 493/2011 Z. z. o rozpočtovej zodpovednosti a teda má povolený nárast vo výdajoch oproti roku 2020.

Predložený návrh rozpočtu je spracovaný ako vyrovnaný, nenavrhuje zadĺženie mesta, hospodárne zabezpečuje jeho potreby a majetkový prírastok. Rozpočet zobrazuje jeho napojenia na rozpočet štátu, mestských rozpočtových a príspevkových organizácií a ďalších fyzických a právnických osôb pôsobiacich na území mesta.

Predložený návrh programového rozpočtu na rok 2021 odporúčam mestskému zastupiteľstvu schváliť.

V Novom Meste nad Váhom, dňa 24. 11. 2020